

ПІДВИЩЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Козка І. К.

Україна, Харків, Харківський національний медичний університет

Місеньова В. В.

*Україна, Харків, Харківський національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого*

Значення загальної культури в житті сучасної людини важко переоцінити. Культура відображається в ставленні людини до інших, в її світосприйнятті, мовленнєвій поведінці – в усіх її вчинках. З ерудованою людиною спілкуватися цікаво і приємно. Навряд чи хтось буде заперечувати необхідність підвищення загальної культури. Але питання про те, які форми й методи цієї роботи є найбільш ефективними, як у ній має враховуватися специфіка закладу вищої освіти, вичерпно не досліджено. І навіть саме поняття «загальна культура» не має чіткої наукової дефініції. Саме тому питання, пов'язане з інформацією духовної сфери життя людей, потребує спеціального аналізу. Це пояснюється перш за все широтою поняття «духовна сфера життя». Воно включає національні традиції, моральні принципи етносу, правила поведінки людей у суспільстві, етичні норми, науку, літературу, театр, музику, живопис та інші види мистецтва, релігію та заботи й багато інших питань.

Уважаємо за необхідне застосувати комплексний підхід до розв'язання завдань, який охоплював би три аспекти життя й діяльності людини: когнітивний, етичний і естетичний. Когнітивний аспект розглядаємо як такий, що пов'язаний із пізнавальною діяльністю людини, спрямованою на отримання інформації про навколишній світ; етичний – з етикою поведінки та стосунків з іншими людьми; естетичний – зі ставленням до мистецтва як результату духовної діяльності людини. Таким чином, у полі зору виявляються три складових загальної культури: навколишній світ; людина в її стосунках з іншими людьми; осмислення і сприйняття людиною навколишнього світу, відтворені в мистецтві.

Окреслюючи інформацію про навколишній світ, яку маємо опрацювати з метою підвищення загальної культури іноземних слухачів, відзначимо, що слід зважити на базові знання, програмні теми навчального плану та аспекти, які не знайшли вичерпного відображення в попередньому досвіді інофонів. Слід визнати, що базові знання та зміст навчальних програм містять інформацію більше про історію, ніж про сучасність. Це пояснюється тим, що сучасні події не встигають відтворюватися в програмах та підручниках. То ж завдання полягає в тому, щоб визначити теми та зміст інформації, яка стосується сучасності й має бути відомою кожній культурній людині. На наш погляд, когнітивна складова загальної культури з урахуванням викладеного має бути такою: географічні відомості, особливості політичного життя, наука, мистецтво,

спорт. Теми мають розглядатися і стосовно України, і стосовно країн близького та далекого зарубіжжя. Логічно припустити, що знання з історії, які забезпечуються читанням відповідних дисциплін, у поєднанні з інформацією про сучасність стануть запорукою формування загальної культури.

Друга складова – етика поведінки та стосунків інофонів з іншими людьми – має охоплювати широке коло питань. Якщо їх згрупувати за блоками, то перелік цих блоків буде мати такий вигляд: професійна етика; етика стосунків із представниками різних субкультур (національних, вікових, гендерних тощо); етика поведінки в ділових ситуаціях; етика поведінки в побутових ситуаціях; етика поведінки в конфліктних ситуаціях; етика поведінки в громадських місцях; етикетні норми спілкування; мовленнєвий етикет [3: 4].

Важливим показником загальної культури є обізнаність у сфері естетичних цінностей, представлених у творах мистецтва. У цій сфері знання культурної людини мають стосуватися й міжнародних цінностей, і національних [1]. Іноземних слухачів слід познайомити з класичними й сучасними творами мистецтва. Але слід зазначити, що справжня загальна культура передбачає не тільки знання творів, а й формування потреби спілкування з мистецтвом.

Ще один обов'язковий принцип роботи – принцип системності. Він означає, що всі ланки роботи з підвищення загальної культури іноземних студентів повинні мати характер системи, який проявляється водночас в декількох напрямках, а саме: необхідна інформація повинна структуруватися як система, що охоплює всі названі вище аспекти та теми; когнітивна, естетична та етична складові повинні репрезентуватися в системі заходів, які б забезпечували можливість і сприйняття інформації, і її актуалізації; робота повинна бути оптимально розподіленою на всі роки навчання у ЗВО.

Форми й методи роботи мають бути різноманітними, але дібраними раціонально. Остання вимога означає, що вони мають якнайбільше сприяти ефективному засвоєнню інформації та формуванню відповідних переконань. Наприклад, для розширення когнітивного кругозору можна запропонувати систему заходів, що містить етап освоєння інформації та етап її реалізації. Етап засвоєння інформації можна провести як самостійну пошукову роботу за питаннями, що пропонуються викладачем. У роботі над етичними правилами можна широко використовувати рольові ігри, задаючи відповідні ситуації [2]. Естетична складова обов'язково повинна включати екскурсії до театрів, музеїв з обов'язковим їх обговоренням. Але естетичний смак формується не тільки у знайомстві з творами мистецтва, а й у побудові власних творів. У зв'язку з цим корисними будуть конкурси серед іноземних студентів на кращі твори, підготовка концертів тощо.

Завершуючи виклад наших міркувань щодо підвищення загальної культури інофонів, відзначимо, що в роботі з підвищення загальної культури повинні враховуватися три аспекти: когнітивний, етичний і естетичний. Запорукою ефективності роботи є створення системи, у якій враховуються різні

аспекти й етапи та застосовуються оптимальні форми, методи та прийоми діяльності.

Список використаних джерел

1. Бергельсон М. Б. Межкультурная коммуникация как исследовательская программа: лингвистические методы изучения кросс-культурных взаимодействий / М. Б. Бергельсон // Вестник МГУ. Сер. 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2001. – № 4. – С. 166–181.
2. Місеньова В. В. Формування комунікативної компетенції інофонів / В. В. Місеньова // Збірник тез доповідей Міжуніверситетського науково-практичного семінару «Іншомовна комунікативна компетентність у фаховій діяльності» – Харків : Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2018. – С. 64–68.
3. Trager G., Hall E. Culture and Communication: A Model and an Analysis // Explorations and Communication 3, 1954.
4. Wierzbicka A. Semantics, Culture, and Cognition: universal human concepts in culture-specific configurations. N.Y. : Oxford University Press, 1992.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ РУСИСТИКИ ВАРШАВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
(ПОЛЬЩА)
ІНСТИТУТ МОВ ПРИ КАРФАГЕНСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ (ТУНІС)**

**ВИКЛАДАННЯ МОВ
У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ
МІЖПРЕДМЕТНІ ЗВ'ЯЗКИ**

**Тези XXIII Міжнародної науково-практичної конференції
6–7 червня 2019 року**

Харків

2019

Гутникова Т. Ю. МЕЖКУЛЬТУРНОЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ И ФОРМИРОВАНИЕ СОЦИОКУЛЬТУРОЙ КОМПЕТЕНЦИИ НА НАЧАЛЬНОМ ЭТАПЕ ОБУЧЕНИЯ РКИ.....	25
Деревянко А. М. ОПТИМІЗАЦІЯ НАУКОВО-НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ НА ГУМАНІТАРНИХ КАФЕДРАХ	28
Домнич С. П., Шалаев В. А. ИНТЕГРИРОВАННЫЙ ПОДХОД В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ УЧАЩИХСЯ.....	30
Дубичинский В. В. ЛЕКСИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ЯЗЫКОВОЙ ИГРЫ В РУССКОМ ЯЗЫКЕ.....	34
Казанков Р. Ю. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС: ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ТА КОНТЕНТУ.....	36
Кальниченко Н. М. УРАХУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ ЧИННИКІВ В ІНОЗЕМНІЙ АУДИТОРІЇ.....	38
Коваленко И. Б. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕМЕНТОВ КОММУНИКАТИВНОЙ МЕТОДИКИ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ.....	40
Козка І. К., Місеньова В. В. ПІДВИЩЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	42
Колесниченко Е. З., Клёпова И. В., Ануфриева Т. Н. МЕЖПРЕДМЕТНАЯ КООРДИНАЦИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ЕСТЕСТВЕННОНАУЧНЫМ ДИСЦИПЛИНАМ.....	44